

Dosar nr. 3ra-892/23 (2-20127951-01-3ra-23082023)

Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, judecător – I. Barbacaru

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău, judecători –A. Minciuna, V. Negru, E. Palanciuc

Î N C H E I E R E

05 iunie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Stela Procopciuc
Diana Stănilă
Ion Malanciuc

examinând admisibilitatea recursului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza civilă la acțiunea în contencios administrativ înaintată de Andrei Ionașcu împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ favorabil,

împotriva deciziei din 12 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost casată hotărârea din 08 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, fiind pronunțată o nouă hotărâre de admitere a acțiunii,

c o n s t a t ă :

La 09 octombrie 2020, Andrei Ionașcu a înaintat acțiune în instanța de contencios administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, privind anularea deciziei nr. 93/2020/1469 din 11 februarie 2020 privind recalcularea pensiei, cât și a răspunsului nr. J-1896/20 din 10 septembrie 2020, cu obligarea efectuării recalculului cuantumului pensiei, cu achitarea diferenței pensiei neachitate conform calculelor prezentate.

În motivarea acțiunii reclamantul a invocat că, prin act judecătoresc irevocabil a obținut dreptul de stabilire și calculare a pensiei pe linia Ministerului Afacerilor Interne, și anume, prin decizia Curții de Apel Chișinău din 06 martie 2019, menținută prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 04 decembrie 2019, a fost admis apelul declarat de Andrei Ionașcu, a fost casată integral hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Central din 07 decembrie 2018 și a fost emisă o hotărâre nouă de admitere parțială a acțiunii, fiind anulate pct. 6 lit. f), g), i), j) și pct. 7 lit. a) din decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 21752-7 din 06 februarie 2018 și obligată Casa Națională de Asigurări Sociale să-i stabilească și să-i achite lui Andrei Ionașcu pensia în mărime de 65 % din suma soldei, începând cu data de 08 octombrie 2003. În rest, acțiunea a fost respinsă.

Astfel, reclamantul a indicat că, ulterior, examinând mai minuțios calculele efectuate de către Casa Teritorială de Asigurări Sociale Buiucani, a ajuns la concluzia că acestea sunt incorecte, motiv din care prin cerere a solicitat Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Buiucani, să efectueze corectările menționate și să recalculeze cuantumul pensiei în funcție de majorările care au avut loc. Or, solda lunară conform Adeverinței privind salariul și alte venituri realizate în anul 2002-2003 cu nr.10956 din 12 decembrie 2016 constituia $12923,35 : 12 = 1076,94$ lei și, respectiv, cuantumul pensiei constituie $1076,96 \times 0,65 = 700$ lei. Însă, Casa Teritorială Asigurări Sociale Buiucani, i-a calculat pensia de 592,94 lei.

În acest context, reclamantul a menționat că, potrivit art. 44 alin. (2) din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri nr. 1544 din 23 iunie 1993, pensia pentru persoanele menționate se calculează din: salariul funcției, salariul pentru gradul militar sau special, sporul procentual pentru vechime în serviciu primite înainte de concediere, precum și din media lunară a altor recompense, plăți, sporuri și suplimente primite în ultimul an de serviciu, cu excepția plăților compensatorii și a indemnizației bănești unice în mărimea sumei mijloacelor bănești de întreținere pe un an.

Totodată, reclamantul a indicat că, pe parcursul anilor cuantumul pensiei în funcție de inflație s-a majorat. Or, în data de 07 octombrie 2004, prin Legea 335/2004 s-a introdus modificarea: „Art. II, asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544- XII din 23 iunie 1993 (Monitorul Parlamentului Republicii Moldova, 1993, nr. 7, art. 220), cu modificările ulterioare, se completează după cum urmează: 1. la art. 63, după cuvintele „pensiile stabilite militarilor,” se introduce textul „cu excepția militarilor în termen și a familiilor acestora”; 2. Legea se completează cu art. 64, cu următorul cuprins: „Articolul 64. Majorarea pensiilor militarilor în termen și ale familiilor lor. Pensiile stabilite militarilor în termen și familiilor lor se majorează cu 22,3%”.

Astfel, în opinia reclamantului, drept rezultat al erorilor comise, cuantumul pensiei sale este considerabil micșorat, fapt prin care i se încalcă dreptul de a primi pensia corect calculată. Or, conform art. 64 din Legea 1544/1993, pensiile stabilite conform prezentei legi se indexează în condițiile art. 13 din Legea nr.156/1998 privind sistemul public de pensii. Indexarea se efectuează din bugetului de stat.

Prin urmare, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Buiucani, prin răspunsul din 29 iulie 2020 a refuzat în recalcularea cuantumului pensiei, motiv din care, Andrei Ionașcu ulterior a formulat în adresa Casei Naționale de Asigurări Sociale o cerere prealabilă prin care a contestat actul administrativ emis de către Casa Teritorială de Asigurări Sociale Buiucani.

La 10 septembrie 2020, Casa Națională de Asigurări Sociale a emis răspunsul cu nr. J-1896, prin care a menținut decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Buiucani din 11 februarie 2020 cu nr.93/2020/1469.

Prin hotărârea din 08 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a respins acțiunea ca neîntemeiată.

Prin decizia din 12 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost casată hotărârea din 08 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, fiind pronunțată o nouă hotărâre de admitere a acțiunii. S-a anulat decizia Casei Teritoriale

de Asigurări Sociale sect. Buiucani, mun. Chișinău nr. 93/2020/1469 din 11 februarie 2020. S-a anulat răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. I-1896/20 din 10 septembrie 2020, emis în procedura prealabilă. S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să efectueze recalcularea cuantumului pensiei lui Andrei Ionașcu, cu achitarea diferenței pensiei neachitate conform calculului materializat prin adeverința privind salariul și alte venituri realizate în anul 2002-2003 nr. 10956 din 12 decembrie 2016, ce include rația alimentară.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că, solda lunară conform Adeverinței privind salariul și alte venituri realizate în anul 2002-2003 cu nr.10956 din 12 decembrie 2016, constituia $12923,35 : 12 = 1076,94$ lei și, respectiv, cuantumul pensiei constituie $1076,96 \times 0,65 = 700$ lei. Însă, Casa Teritorială Asigurări Sociale Buiucani, i-a calculat pensia reclamantului în sumă de 592,94 lei.

Reieșind din prevederile art. 44 al Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23.06.1993 și pct.1-3 din Hotărârea Guvernului nr.78 din 21.02.1994, cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și sistemului penitenciar, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare (*în redacția la momentul obținerii pensiei*), instanța de apel a conchis că, rația alimentară achitată lunar apelantului are caracter de plată permanentă, și nu unică, respectiv nu cade sub incidența excepțiilor prevăzute de normele citate, urmând a fi calculată la stabilirea pensiei.

La 05 mai 2023, Casa Națională de Asigurări Sociale a expediat prin poșta electronică recursul nemotivat împotriva deciziei din 12 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău. La 06 septembrie 2023, a înaintat recursul motivat, solicitând admiterea cererii de recurs, casarea deciziei instanței de apel, cu menținerea în vigoare a hotărârii primei instanțe.

La 11 septembrie 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat copia cererii de recurs avocatului intimatului Kovali Vladimir, și în aceeași zi a fost primită referința asupra cererii de recurs, prin care s-a solicitat declararea recursului ca fiind inadmisibil (f.d. 111, 112-120).

Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023), a fost modificat cadrul normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție, inclusiv Cartea a treia „Procedura contenciosului administrativ” din Codul administrativ, în special prevederile cu privire la temeiurile recursului.

Totuși, art. XI alin. (3) din Legea menționată, prevede că recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Aceleași considerente se deduc și din interpretarea art. 195 din Codul administrativ în coroborare cu prevederile art. 3 alin. (3) din Codul de procedură civilă către stipulează că, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169-171. Legea procedurală civilă care impune obligații noi anulează sau reduce drepturile procedurale ale participanților la proces, limitează exercitarea unor drepturi ori stabilește sancțiuni procedurale noi sau suplimentare *nu are putere retroactivă*.

În consecință, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, la examinarea recursului, va aplica prevederile cu privire la temeiurile declarării recursului din Codul administrativ în redacția în vigoare la data declarării acestuia.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Instanța de recurs constată că decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 12 aprilie 2023, dispozitivul fiind notificat participanților la proces prin poșta electronică la 10 mai 2023 (f.d. 92), iar decizia motivată le-a fost comunicată la 09 august 2023 (f.d. 96).

Astfel, depunerea recursului nemotivat la 05 mai 2023 (f.d. 93-95), precum și a motivării recursului la 06 septembrie 2023 (f.d. 107-111), este în termen.

În motivarea recursului, Casa Națională de Asigurări Sociale a indicat că instanța de apel la examinarea cauzei a emis o decizie pripită, nefiind studiate minuțios actele normative în vigoare, cât și circumstanțele de fapt ale cauzei, care reglementează obiectul litigiului. Nu au fost luate în considerație argumentările recurente, care prin materialele probante a solicitat respingerea cererii de apel și menținerea hotărârii Judecătoriai Chișinău, sediul Rîșcani prin care a fost respinsă integral cererea de chemare în judecată a intimatului Ionașcu Andrei către Casa Națională de Asigurări Sociale, ca fiind neîntemeiată.

S-a indicat asupra faptului că, Casa Națională de Asigurări Sociale a executat decizia Curții de Apel din 06 martie 2019 și încheierea Curții Supreme de Justiție din 04 decembrie 2019, prin care s-a dispus anularea pct. 6 lit. f), g), i), j), și pct. 7 lit. a) din decizia CNAS nr. 21752-7 din 06 februarie 2018 și obligarea CNAS să stabilească și să achite pensia în mărime de 65% din suma soldei, începând cu 08 octombrie 2003.

Astfel, prin decizia privind recalcularea pensiei pentru vechime în muncă cu nr. 93/2020/1469 aprobată la 11 februarie 2020, CTAS sect. Buiucani a executat hotărârile menționate și a stabilit pensia, începând cu 08 octombrie 2003, în proporție de 65% din solda bănească primită în ultimele 12 luni calendaristice precedente concedierii, pentru o vechime atinsă în serviciu de 25 ani 11 luni 5 zile.

Pensia pentru vechime în muncă a lui Andrei Ionașcu a fost anual indexată în mărime integrală (începând cu 01.04.2007 până la 01.04.2020), cuantumul căreia constituie 1704,94 lei.

Totodată, s-a indicat că cuantumul pensiei pentru vechime în muncă a fost calculată prin prisma art. 44 din Legea nr.1544/1993 și pct. 1-4 din Hotărârea Guvernului nr. 78/1994.

Examinând admisibilitatea recursului înaintat de Casa Națională de Asigurări Sociale, completul de judecată îl consideră drept inadmisibil.

În motivarea concluziei enunțate se rețin următoarele argumente.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă

de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2) din art. 246 din același cod, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate, ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul de judecată reține că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopativ al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne decizia instanței de apel contestată într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Instanța de recurs notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ.

În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul de judecată accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea

Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, completul de judecată ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul înaintat de Casa Națională de Asigurări Sociale.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul de judecată

d i s p u n e:

Recursul înaintat de Casa Națională de Asigurări Sociale se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc